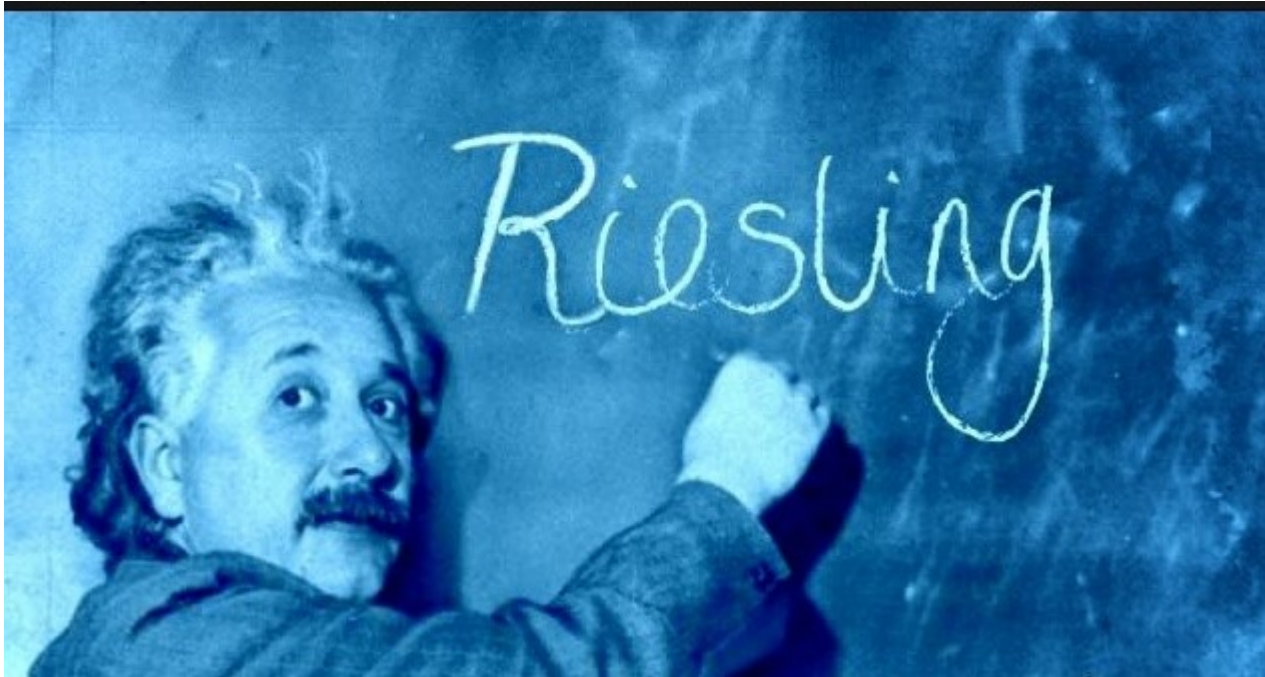

Riesling en terroir: genialiteit in het glas.....

Peter Depré

Riesling in de wereld: Duitsland uno

Major “German” grape varieties (hectares)

Rank	Riesling	Grauburgunder	Weißburgunder	Spätburgunder
1	22 520 Germany	6 608 Italy	3 870 Germany	29 738 France
2	4 252 USA	4 517 Germany	3 086 Italy	16 776 USA
3	4 114 Australia	2 388 Romania	1 914 Austria	11 733 Germany
4	3 490 France	2 042 Moldova	1 292 France	6 521 Moldova
5	2 702 Ukraine	1 969 France	732 Czech Rep.	5 046 Italy
6	1 852 ⁰ Austria	890 Hungary	695 Russia	4 776 New Zealand
7	1 343 Moldova	826 USA	525 Slovenia	4 690 Australia
8	1 304 Hungary	293 Austria	523 Slovakia	4 402 Switzerland
9	1 181 Czech Rep.	210 Canada	350 Moldova	2 884 Chile
10	979 New Zealand	155 Luxembourg	338 Ukraine	1 802 Argentina

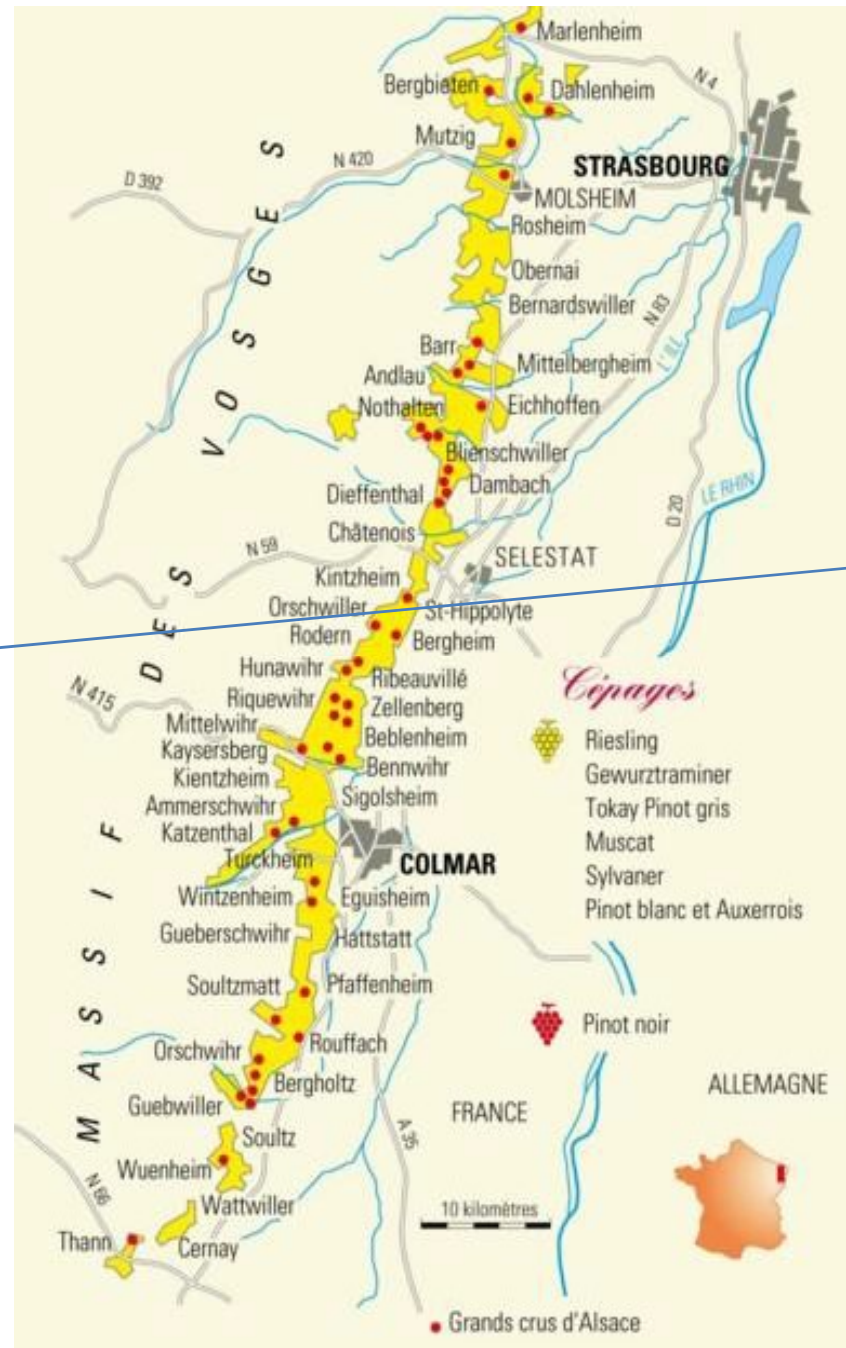
DE 13 WIJNBOUWREGIO'S IN DUITSLAND

Geografie

Totaal = 120 km

De 14^e regio ?

Bas-Rhin

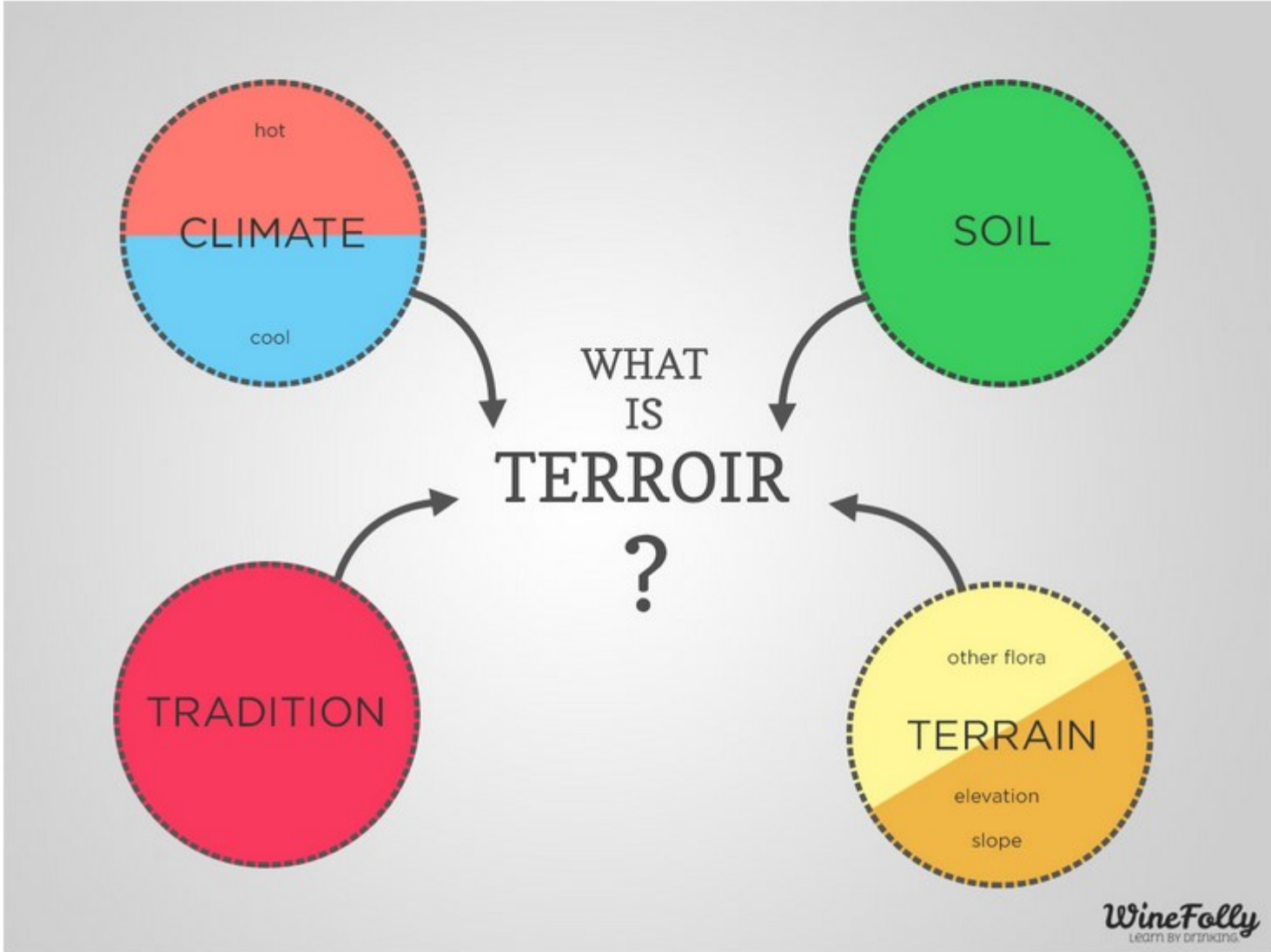
Haut-Rhin

Druivenrassen

Riesling

- Genetisch stabiel, oorsprong Duitse Rijndal (1435)
- Vermoedelijk kruising tussen Heunisch en Traminer
- Past in gematigd klimaat, vraagt geleidelijke en lange rijping
- Hoge fijne aciditeit, kan zeer lang bewaren
- Terroirdruif bij uitstek: ondergrond bepaalt mee stijl , geur en smaak
- Fruit: citrus, perzik, appel, citroen, limoen, pompelmoes, ananas en passievrucht
- Kruiden: citronella, munt, muskaat, kamperfoelie, brem, linde
- Bloemen: witte bloemen
- Chemisch: petroleumgeur tgv hitte, droogtestress,....
- Late rijping en nobele rotting: gedroogde abrikozen, honing, amandelen en rozijntjes
- Edelrot komt moeilijker op gang dan bij Gewurztraminer, Pinot Gris, Chenin Blanc
- Steeds nodige fraicheur in de zoete wijnen

Wat is terroir ?

- Afgeleid van het woord “terre” => aarde
- Effect van ondergrond, bodem op wijn
- Effect van ligging wijngaard (helling, noord-zuid)> klimaat
- Interventie van de wijnmaker als onderdeel ?
- Tradities in wijnmaken

Wat is terroir ?

- Bodem : op arme grond groeien de druiven trager → meer kans op aroma's
- Houdt bodem goed water op of zorgt hij juist voor goede afwatering ?
- Houdt de bodem de warmte vast ?
- Samenstelling van de bodem op de smaak (stikstof, zuurtegraad)

Wat is terroir ?

- Klimaat : aantal zonne uren
- Afkoeling door wind, zeebries, gebergte
- Zuidelijke of Noordelijke ligging of
- Regenval ivgl met omliggende wijngaarden
- Hoogte wijngaarden: 100 meter is wezenlijk verschil (vb aan de Moezel of 100 m hoger)

Wat is terroir ?

- Wijnmaker en klimaat
- Welke druiven op welke ondergrond en klimaat
- Rendement, tijdstip plukken
- Canopymanagement
- Bio of biodynamisch ?

Wat is terroir ?

- Traditie die bepaalde smaken geeft ?
- Houtgebruik, malo gisting, battonage, sur lies, oxidatief of reductief ?
- Hoe minder bewerkingen des te meer uitdrukking van oerbegrip terroir → bodem

Wat is terroir ?

- Een “terroirwijn”, bevat duidelijke geur- en smaakelementen die afkomstig zijn van of sterk beïnvloed zijn door zijn leefomgeving (wijngaard, dus bodem, microklimaat, ligging etc.,)

Druifeigen aroma's riesling

- Citrusfruit, passievrucht, mango en ananas, maar en pitfruit als perzik en abrikoos in warmere gebieden .
- Ook florale en fris-kruidige geuren zijn kenmerkend voor riesling:
citrusbloesem, rozen, kamille, vers gemaaid gras, munt.

Aroma's van vergisting riesling

- Reductie: zwavelig, okselgeur, velpon of “bokser” verdwijnt meestal met walsen en lucht geven
- Gistgeur
- Ananas (zoetig en fris), ijsbonbon (frisse, eucalyptusachtige toon, snoepjes
→ signaal van jonge wijn

Aroma's van rijping en oude Riesling

- Tussen 3 en 5 jaar zitten vele rieslings in overgangsfase, op slot om dan terug open te komen
- Honing
- Zeste van citrus en appelsien
- Petrolé
- Nootjes achtige geuren, bittertjes

Riesling en ondergrond

- Een overzicht

Blauwe leisteen (schiste)

- Warmt snel op, houdt warmte vast, waterdoorlatend
- Noordelijk gelegen gebieden, lange rijpringsijd en dus veel aroma's in wijn
- Mineralige (natte steen), aromatisch fruitige riesling met typerende geur groene appel, vrij exotisch geurende, open wijnen, redelijk vroeg toegankelijk, frisse en slanke zuren
- Waar: Moezel, Saar, Ruwer, MittelRhein, en de lagere Rheingau, Nahe, Elzas (rond Albé en Andlau, Wachau Oostenrijk...

Moezel als benchmark

Moezel : leisteen in verschillende kleuren...

Rotliegendes: rode leisteen met veel ijzer

Riesling: kruidigheid, mineraliteit, hebben tijd nodig

Rotliegendes/Roter schiefer

- Rode leisteen, wegens ijzergehalte
- Is in feite jonger gesteente dan leisteen, overgang tussen zandsteen en leisteen
- Warmt tevens snel op, houdt warmte vast, waterdoorlatend
- Kruidigheid, hooibloemen, abrikoos, en mineraliteit, wijnen die meer tijd nodig hebben en strenger in hun jeugd zijn
- Kan zeer vol worden in warme jaren met bittertjes

Vulkanisch....

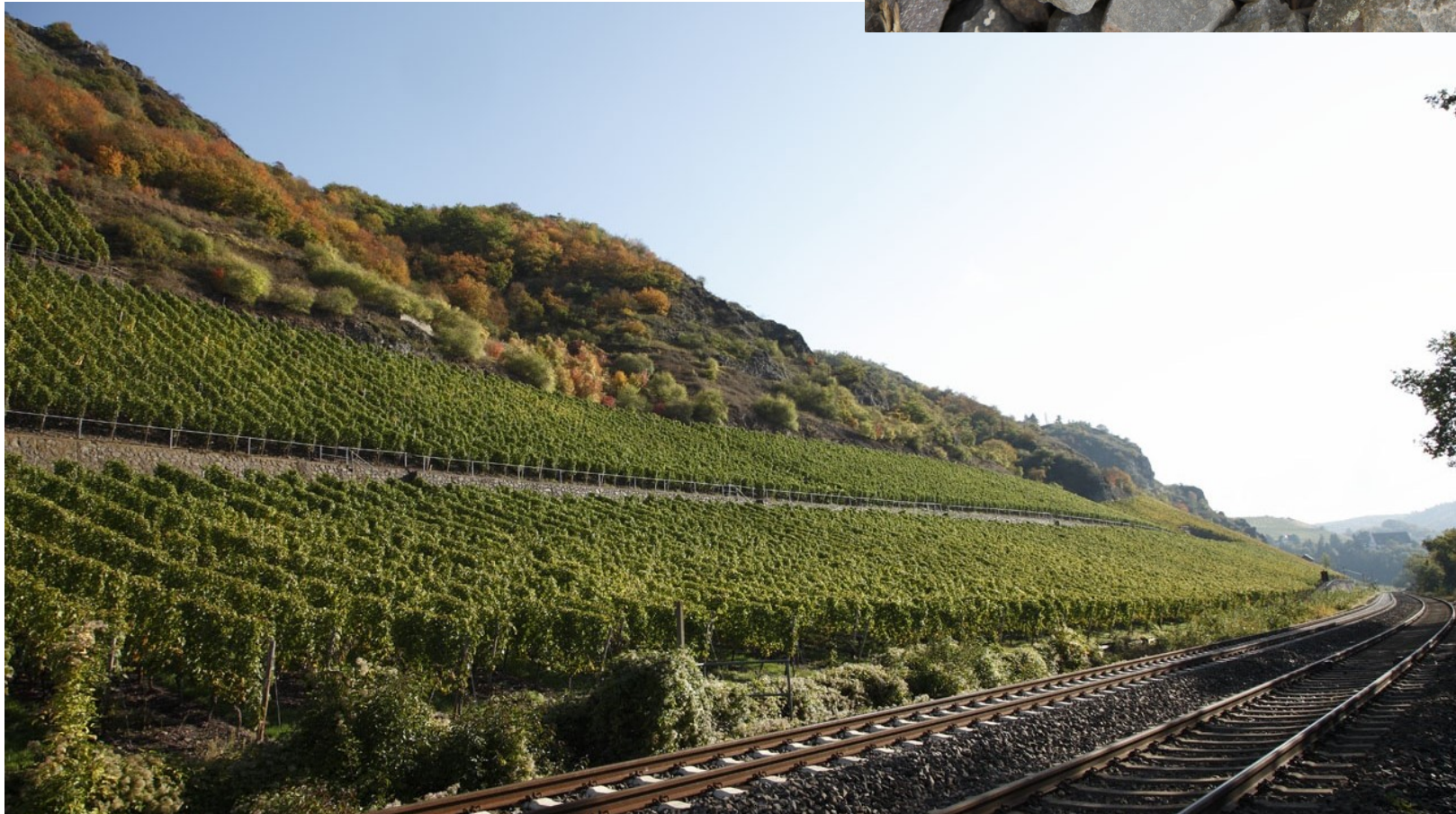

Vulkanisch (Ryolith en melaphyr)

- Nahe, Elzas (Rangen de Thann), Baden (Kaisertuhl)
- Eerder rood op bovenste gedeelte (oxidatie, zuurstof) soms wit in onderste delen wijngaard
- Eerder slanke stijl riesling, lage ph (hoge zuren), vuursteenaroma's
- Exotisch fruit tijdens jeugd, wijnen met diepte en lengte

Nahe: Schlossböckelheimer Felsenberg

Vulkanisch

Zandsteen

Riesling: peer, abrikoos, appel, zekere “ziltigheid “

Gekleurde zandsteen (grés)

- Pfalz , Franken, Baden en in de Elzas
- Poreuzer en breekbaarder oersteen of vulkanisch gesteente
- Warmt snel op, houdt warmte vast, tevens waterdoorlatend
- Abrikoos, veel fruit, zijn krachtige wijnen, beetje ziltig en sneller toegankelijk hebben wat minder aciditeit dan de stenige ondergrond.
- Zijn wat breder/voller van stijl

Zandsteen Grand Cru Kessler Elzas

Mosselkalk

Riesling, alle burgunderrassen....spätburgunder in het bijzonder
Riesling: citrus, ananas, mango, mineraliteit, precisie sterk potentieel
om te verouderen

Kalkondergrond (Calcaire)

- Rheinhessen, Pfalz, Franken en Elzas
- Koelere ondergrond, warmt minder snel op en houdt zeer goed water op
- Hard gesteente, moeilijker om te bewerken
- Wijnen zijn gesloten in hun jeugd, bijna tannineus, het krijtachtige karakter zit er dikwijls in
- Exotisch fruit, mango en een stevige onderliggende aciditeit (citrus) die met loop der jaren zachter wordt
- Bewaarwijnen met veel toekomst en finesse

Mergel-Kalk (Marno-Calcaire)

- Rheinhessen en vooral Elzas
- Zware ondergrond, vruchtbaar maar kouder, weerstaan beter aan droogtestress
- vrij krachtige Rieslings, zeker als er veel klei in de bodem zit
compacte wijnen met exotisch fruit, stevige zuren en structuur
- Volle stijl van wijnen die jaren nodig hebben om tot evenwicht te komen
- Hoe meer mergel des te meer power in het glas, de kalk zorgt voor de finesse
- Bewaarwijnen met veel toekomst
- Ook geschikt voor andere cepages (pinot noir, gris)

Mergel Kalk ondergrond in de Elzas

Mergel (Keuper)

- Rheinhessen en Elzas
- Hoge aciditeit, krachtige wijnen, traag opwarmend dus best zuidelijke ligging
- Kan goed tegen droogtestress
- Krachtige riesling, peperig en bijna tanineus, hebben tijd nodig om in evenwicht te komen en zijn in hun jeugd gebald en streng

Graniet

Gneiss en graniet

- Elzas, Wachau, Nahe, Baden
- Oergesteente, zeer goed waterdoorlatend en snel opwarmend
- Arme grond, kan problemen geven in droge en warme jaren en zuid-oriëntatie
- Expressieve stijl riesling, soms beetje rokerig in jeugdijaren, veel fruit en levendig
- Hoe warmer en zuidelijker des te meer zeste dan citrus

Sommerberg

Löss en Leem

- Zuidelijke Pfalz, Rheinhessen
- Aangewaarde, vruchtbare ondergrond die zeer productief is
- Kunnen goed water stockeren
- Expressieve fruitgedreven wijn met veel citrus en pompelmoes
- Geen uitgesproken mineraliteit of diepgang

Mengelingen tussen ondergrond

- Zelden is het eenduidig en is er mix van verschillende ondergronden (Kalk, zandsteen, mergel.....)
- De ligging van de wijngaard speelt ook een rol
- De stijl van de wijnmaker eveneens
- Alleszins wordt er momenteel 14 dagen vroeger geplukt dan 20 jaar geleden (niet enkel klimaatopwarming)

4. RHEINGAU

TRADITIE IN KWALITEIT

**Donkere
leisten**

Loess, leem, quarz

Rüdesheim

RHEINGAU: BESTE PRODUCENTEN

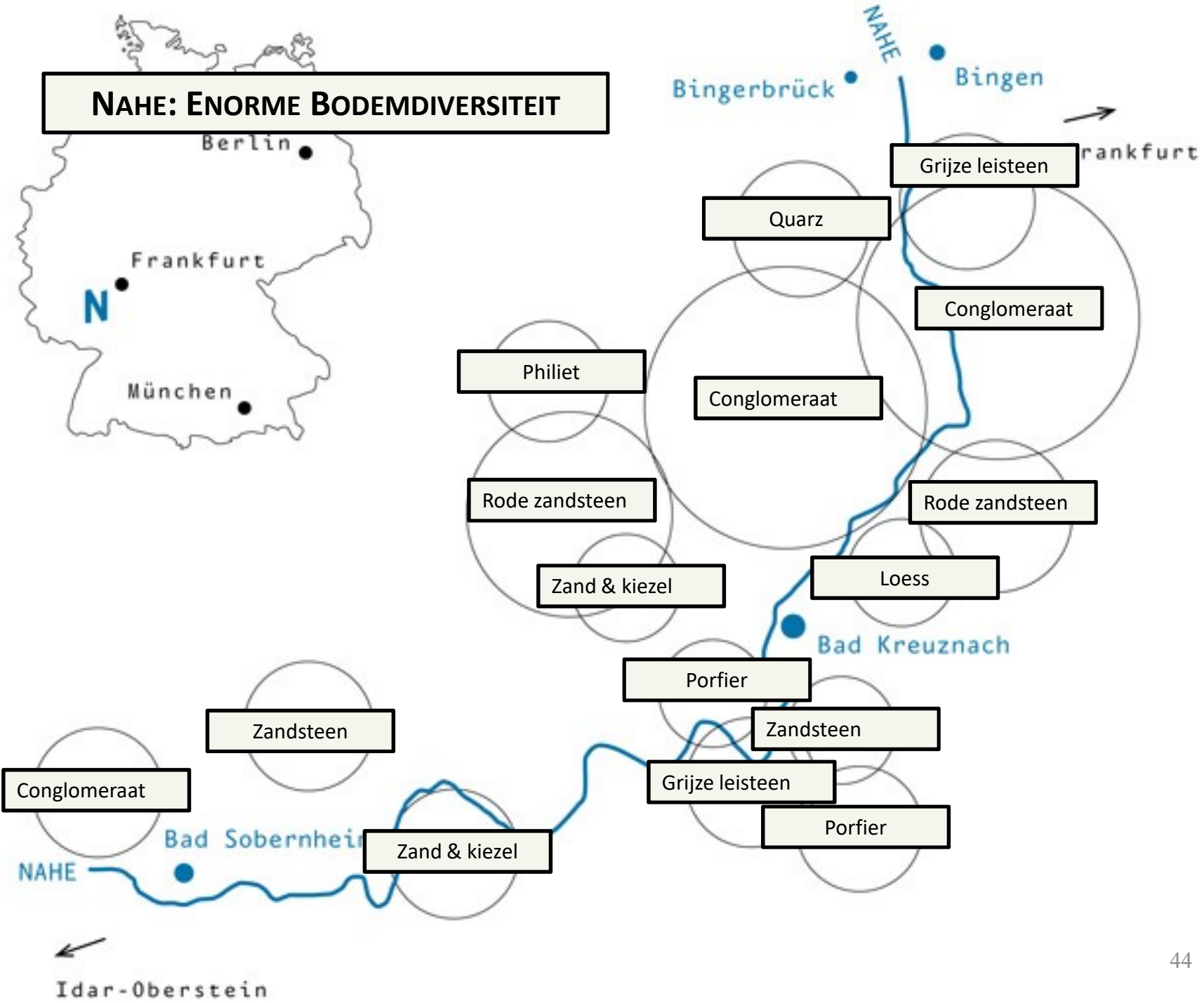
1. August Kesslerer
2. Peter Jakob Kühn
3. Künstler
4. Leitz

5. Robert Weil
6. Georg Breuer
7. Schloss Johannisberg
8. Schloss Schönborn

5. NAHE: BEST OF ALL WORLDS ?

NAHE: ENORME BODEMDIVERSITEIT

Bockenauer Felseneck

*Donkere, groene en rode leisteen
Quarz*

NAHE: BESTE PRODUCENTEN

Dönnhof: *Niederhäuser Hermannshöhle, Schlossböckelheimer Felsenberg*

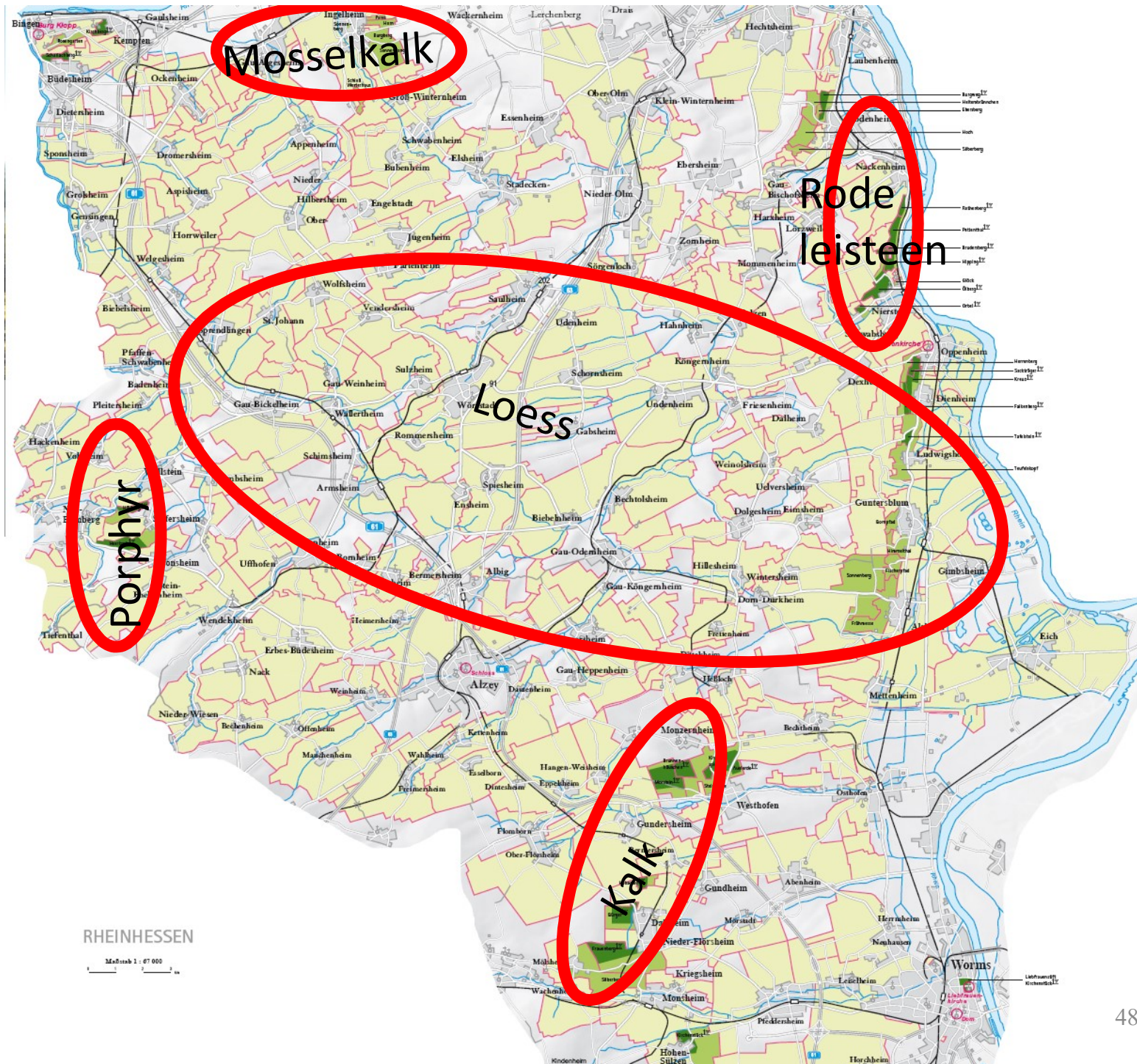
Emrich Schönleber: *Monzinger Halenberg / Frühlingsplätzchen*

Schäfer-Fröhlich: *Bockenauer Felseneck, Schlossböckelheimer Felsenberg/Kupfergrube*

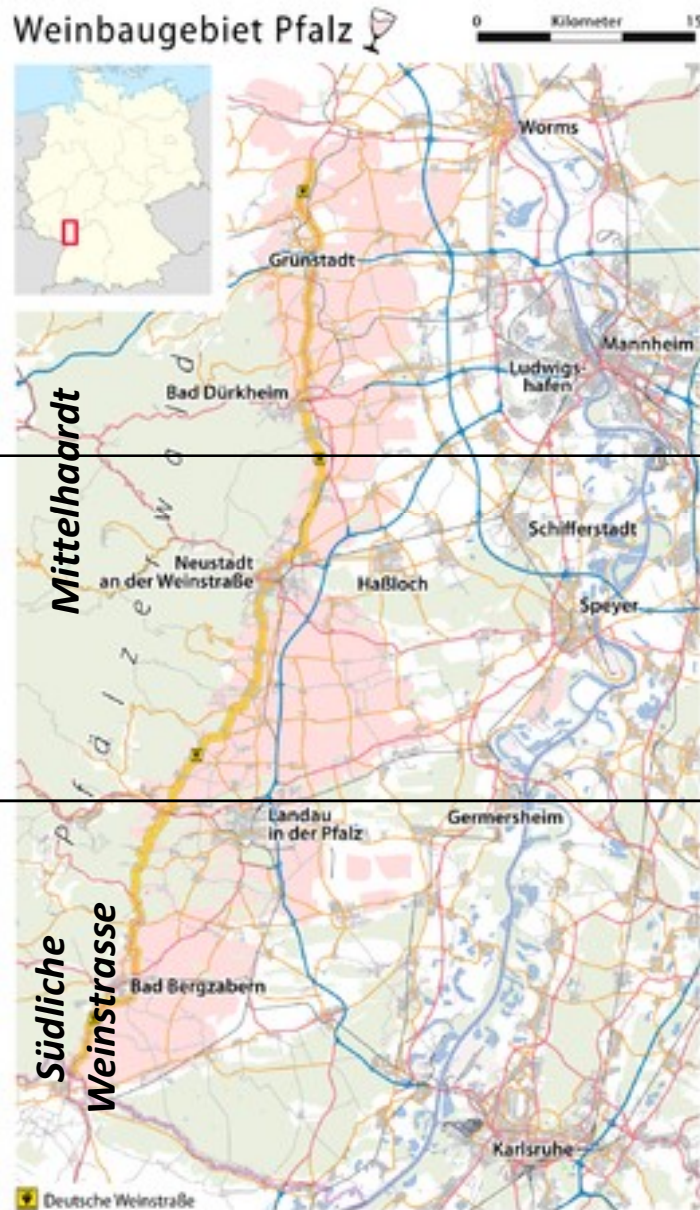

6. RHEINHESSEN : MEER DAN DE WIJNGAARDEN OVER HET WATER

8. PFALZ : TOSCANE VAN DUITSLAND ?

*Kalk, loess,
leem*

Kalk, gele zandsteen, basalt

(Mossel)kalk, rode zandsteen

9. BADEN

Hoe zuidelijker, hoe minder Riesling, des te meer Burgunder

Silvaner
Riesling (Klingelberger)
Müller-Thurgau
(Mossel)kalk, graniet,..

Weissburgunder
Grauburgunder
Spätburgunder
Vulkanisch, loess

Burgundersoorten
Gutedel
Kalk, loess

11. FRANKEN → BOCKSBEUTEL EN BAROK

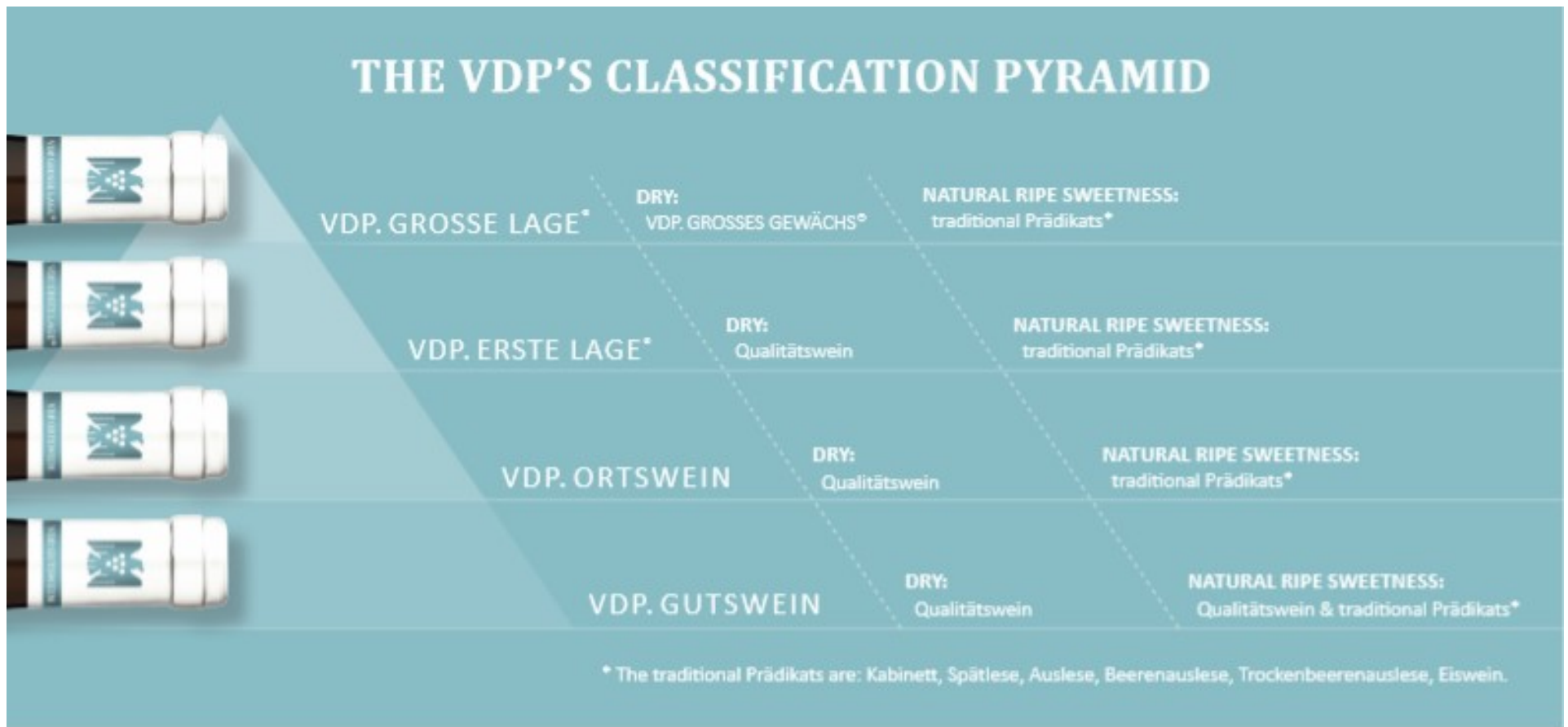

Würzburg als centraal punt

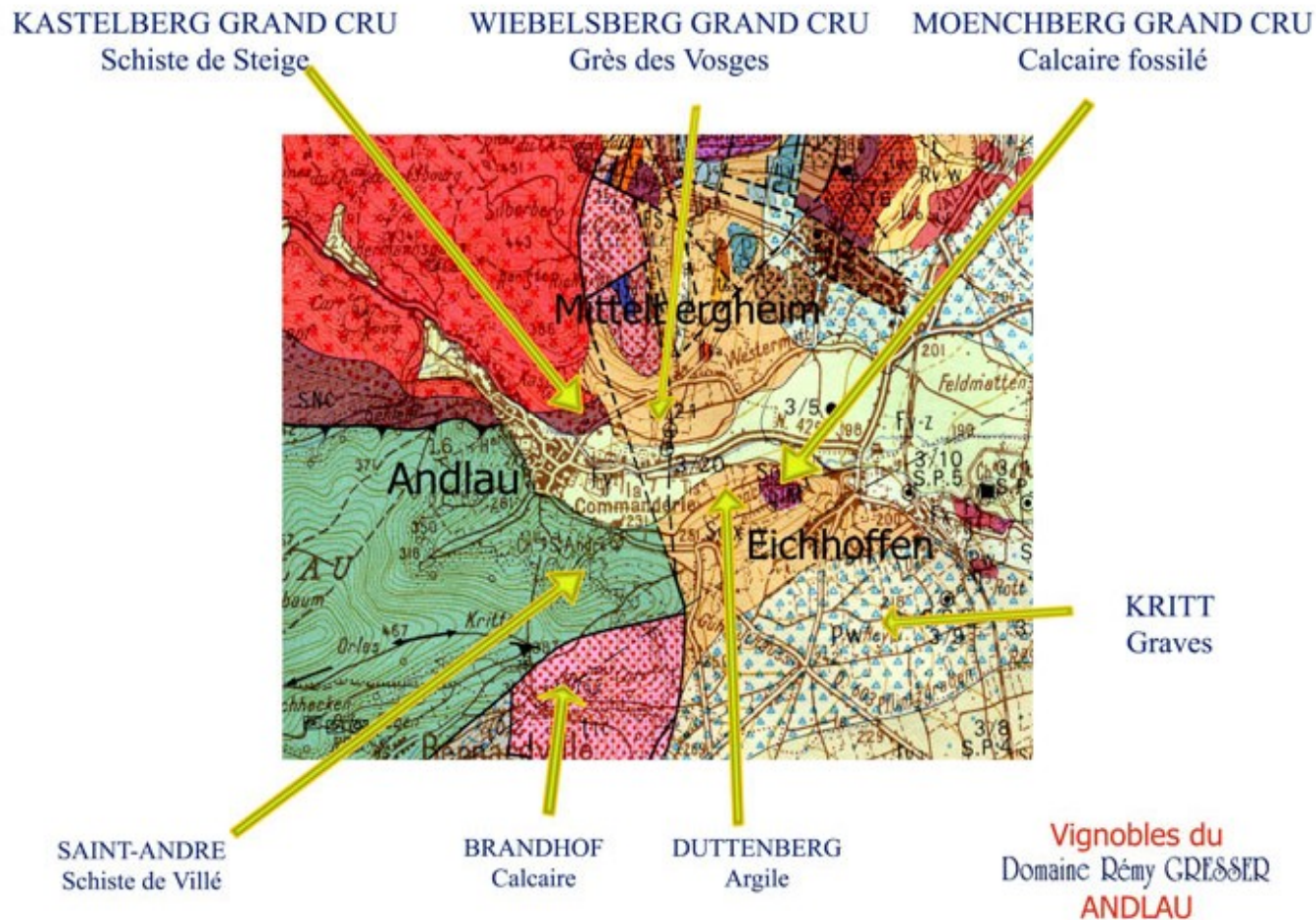

VDP: predikaten enkel mogelijk met restzoet.....

Elzas Grand Cru ondergrond : een boeiend lappendeken

AOC ALSACE GRAND CRU (°1975) Overzichtslijst per ondergrond

Marno Calcaro Gypseux

- Altenberg de Bergbieten

Marno Calcaire

- Altenberg de [Bergheim](#)
- Altenberg de Wolxheim
- Bruderthal
- Eichberg
- Engelberg
- Florimont
- Goldert
- Kirchberg de [Barr](#)
- Mambourg
- Mandelberg
- Marckrain
- Sonnenglanz
- Zotzenberg

Granitique

Brand

[Frankstein](#)

[Schlossberg](#)

Sommerberg

Wineck-[Schlossberg](#)

[Winzenberg](#)

Argilo Marneux

- Froehn

Calcaire

- Furstentum
- Steinert
- Steinklotz

Schisteux

- Kastelberg

Sablo Argileux

- Kessler
- Ollwiller

Greso Volcanique

Kitterle

Marno Calcaro Greseux

- Geisberg
- Hengst
- Kirchberg de Ribeauvillé
- Pfingstberg
- Saering
- Steingrubler

Granite Argilifie

- Gloeckelberg

Marno Calcaire et Loess

- Hatschbourg

Granito Calcaire et Grès

- Kaefferkopf

Argilo Marneux Gypseux

- Kanzlerberg

Marno Calcaire et Colluvions

- Moenchberg

Marneux

- Osterberg

Calcaro Greseux

- Pfersigberg
- Vorbourg
- Zinnkoepfle

Granito Gneissique

- Praelatenberg

Volcanique

- Rangen

Greso Volcanique Caillouteux

- [Muenchberg](#)

Calcaire Dolomitique

- Rosacker

Marno Sableux Gypseux

- Schoenenbourg

Marno Gréseux

- Spiegel

Argilo Marneux Caillouteux

- Sporen

Sablo Greseux

- [Wiebelsberg](#)

Nahe: Gut Hermannsberg Von Vulkan

Baden: Achat erste lage graniet andreas laible

